

Магістр 1 курсу
факультету економіки і права ХНЕУ

**РІВЕНЬ СПРИЯТЛИВОСТІ ВНУТРІШНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА ПІДПРИЄМСТВА ЯК ФАКТОР
ПІДВИЩЕННЯ ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ**

Анотація. На основі конструктивного системного підходу досліджено і проаналізовано рівень сприятливості внутрішнього середовища підприємства. Отримано оцінні показники, які можуть бути використані для управління стратегічними змінами на підприємстві.

Аннотация. На основе конструктивного системного подхода исследован и проанализирован уровень благоприятности внутренней среды предприятия. Получены оценочные показатели, которые могут быть использованы для управления стратегическими изменениями на предприятии.

Annotation. The level of favourable internal environment of an enterprise was investigated and analysed on the basis of constructive systematic approach. The received estimates can be used to apply for strategic changes management in the company.

Ключові слова: рівень сприятливості внутрішнього середовища, управління стратегічними змінами, організаційно-економічні системи.

Відомо, що при проведенні системного аналізу вітчизняних суб'єктів господарювання як відкритих організаційно-економічних систем (ОЕС), які трансформуються у ринкове середовище, виявляється, що вони є неконкурентоспроможними порівняно із західними аналогами. У першу чергу, це обумовлене низьким рівнем їх системного стану, зокрема низьким рівнем сприятливості внутрішнього середовища [1]. У зв'язку з цим, актуальним постає вирішення проблеми підвищення рівня сприятливості внутрішнього середовища вітчизняних ОЕС як фактора підвищення рівня їх конкурентоспроможності.

Метою роботи є опис результатів дослідження існуючого рівня сприятливості внутрішнього середовища підприємства, використовуючи при цьому модель оцінювання, критерії та процедуру оцінювання, розроблені в ХНЕУ [1; 2]. Отримані результати дослідження можуть бути використані з метою управління стратегічними змінами рівня сприятливості внутрішнього середовища ОЕС

ТОВ "Виробниче підприємство "Бриз", яке було створено у 2000 році і займається виробництвом електропобутової продукції.

Згідно з роботою [2], з позиції системно-кібернетичного підходу, внутрішнє середовище підприємства характеризується узагальненим показником (W_{OEC}), значення якого відображає його стан. Цей показник визначається на основі ієрархічної моделі двома породженими узагальненими системними показниками: системними умовами для загальносистемних видів діяльності (U_d) та системним функціональним станом активних елементів у загальносистемних видах діяльності (F_{AE}). У цій роботі був визначений тільки показник F_{AE} , що обумовлено тим, що цей показник є фактором прямого впливу на рівень сприятливості зовнішнього середовища, і на його основі і були зроблені висновки про рівень сприятливості внутрішнього середовища ОЕС. Показник F_{AE} характеризується такими факторами, як компетентності, поведінка, міжособисті відносини, цінності та культура активних елементів ОЕС. Слід зазначити, що враховуючи принцип, який полягає в тому, що "в системі немає дрібниць", внесок кожного з показників на кожному з рівнів ієрархії є однаковим. Для оцінки показників використовувався експертний метод. Рекомендовані в роботі [2] критеріальні діапазони прийняті як адекватні для об'єкта оцінювання: 9 – 10 – відповідність найвищому рівню, 8 – 9 – високому, 7 – 8 – хорошому, 6 – 7 – середньому, 5 – 6 – низькому, 4 – 5 – дуже низькому, < 4 – неприпустимо низькому. У якості експерта виступав автор роботи.

Результати дослідження рівня сприятливості внутрішнього середовища ОЕС ТОВ "Виробниче підприємство "Бриз" подані в таблиці.

Таблиця

**Результати оцінювання оцінних показників і розрахунок
узагальнених
показників рівня сприятливості внутрішнього середовища ОЕС
ТОВ "Виробниче підприємство "Бриз"**

Об'єкт оцінювання	Код	Експертна
-------------------	-----	-----------

	показника	оцінка (бал)
1	2	3
Функціональний стан активних елементів	F^*_{AE}	4,6
Внутрішні регламенти ОЕС	P^*_{AE}	4,5
Внутрішні взаємовідносини	B^*_{AE}	5
Дисципліна активних елементів	D^*_{AE}	4,5
Цінності активних елементів	C^*_{AE}	4,3
Культура активних елементів	K^*_{AE}	4,5
Внутрішні регламенти управлінської діяльності	P_{AEY}	6
Внутрішні регламенти виробничої діяльності	P_{AEP}	3
Внутрішні регламенти забезпечуючої діяльності	P_{AEO}	4
Внутрішні регламенти обслуговуючої діяльності	P_{AEC}	5
Внутрішні взаємовідносини в управлінській діяльності	B_{AEY}	5
Внутрішні взаємовідносини у виробничій діяльності	B_{AEP}	4
Внутрішні взаємовідносини у забезпечуючій діяльності	B_{AEO}	5
Внутрішні взаємовідносини в обслуговуючій діяльності	B_{AEC}	6

Закінчення таблиці

1	2	3
Дисципліна в управлінській діяльності	D_{AEY}	6
Дисципліна у виробничій діяльності	D_{AEP}	3
Дисципліна у забезпечуючій діяльності	D_{AEO}	4
Дисципліна в обслуговуючій діяльності	D_{AEC}	5
Цінності в управлінській діяльності	C_{AEY}	5
Цінності у виробничій діяльності	C_{AEP}	3
Цінності у забезпечуючій діяльності	C_{AEO}	5

Цінності в обслуговуючій діяльності	Ц _{АЕС}	4
Культура в управлінській діяльності	К _{АЕУ}	3
Культура у виробничій діяльності	К _{АЕП}	4
Культура у забезпечуючій діяльності	К _{АЕО}	5
Культура в обслуговуючій діяльності	К _{АЕС}	6

Примітка: * – обчислені значення.

З таблиці виходить, що рівень сприятливості внутрішнього середовища на підприємстві дорівнює 4,6 бала, що відповідає, згідно з зазначеними критеріальними діапазонами, дуже низькому рівню. На рисунку наведено побудований графічний профіль за даними таблиці.

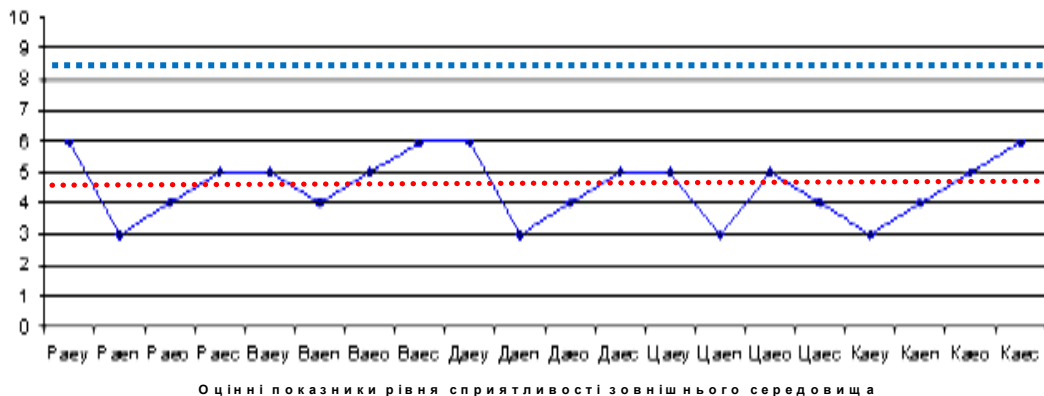

Рис. Профіль сприятливості внутрішнього середовища ОЕС ТОВ "Виробниче підприємство "Бриз"

Згідно з рисунком середнє значення рівня сприятливості зовнішнього середовища дорівнює 4,6 бала. Для показників, значення яких нижче середнього, на першому етапі підвищення їх рівня за еталонне значення вибирається середнє. Кінцевий цільовий рівень становить 8,5 бала. Досягнення орієнтованих показників реалізується за допомогою розробки та впровадження системних заходів щодо підвищення рівня сприятливості зовнішнього середовища.

Таким чином, можна зробити висновок, що вітчизняному менеджментові необхідно приділяти більше уваги підвищенню рівня сприятливості зовнішнього середовища, використовуючи при цьому конструктивний системний інструментарій як ефективний засіб управління стратегічними змінами в ОЕС.

Наук. керівн. Кобзев П. М.

Література: 1. Кобзев П. М. Управління стратегічними змінами : конспект лекцій / П. М. Кобзев. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2009. – 132 с. 2. Кобзев П. М. Системная модель для оценки внутренней среды предприятия как объекта стратегических изменений / П. М. Кобзев // Економіка розвитку. – 2009. – № 3 (51). – С. 54–58.